UNIVERSIDADE DA CORUÑA

Guía Docente			
Datos Identificativos			2011/12
Asignatura (*)	Historia da educación	Código	652G03011
Titulación			

Descriptores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuadrimestre	Segundo	Formación básica	6

Idioma	Galego		
Prerrequisitos			
Departamento	Pedagoxía e Didáctica		
Coordinación	Malheiro Gutiérrez, José Manuel	Correo electrónico	jose.malheirog@udc.es
Profesorado	Malheiro Gutiérrez, José Manuel	Correo electrónico	jose.malheirog@udc.es
Web			
Descrición xeral			

Competencias da titulación	
Código	Competencias da titulación

Resultados da aprendizaxe			
Competencias de materia (Resultados de aprendizaxe)	Competencias da titulación		
	A2 A5 A14 A16 A20	B1 B2 B5 B6	C1 C3 C4 C7 C8

Contidos	
Temas	Subtemas
1.Os sistemas educativos nacionais.	Xénese, estructura e funcións.
2. O sistema educativo en España.	Xénese, evolución histórica e lexislación educativa.
3. O pensamento pedagóxico contemporáneo.	Os pioneiros da escola contemporánea. A Escola Nova. Teorías educativas socialistas, marxistas, anarquistas e libertarias. As pedagoxías críticas. Planteamentos pedagóxicos antiautoritarios. As correntes críticas á institución escolar.
4. A cultura escolar.	Dimensión científica, política e empírica.
5. Xenealoxía da profesión docente.	Evolución histórica da formación.

Planificación			
Metodoloxías / probas	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Aprendizaxe colaborativa	10	10	20
Lecturas	0	20	20
Presentación oral	2	5	7
Recensión bilbiográfica	1	10	11
Sesión maxistral	20	0	20
Traballos tutelados	40	22	62
Atención personalizada	10	0	10
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado			

Metodoloxías	
Metodoloxías	**Descrición**
Aprendizaxe colaborativa	Conxunto de procedementos de ensino-aprendizaxe guiados de forma presencial e/ou apoiados con tecnoloxías da información e as comunicacións, que se basean na organización da clase en pequenos grupos nos que o alumnado traballa conxuntamente na resolución de tarefas asignadas polo profesorado para optimizar a súa propia aprendizaxe e a dos outros membros do grupo.
Lecturas	Son un conxunto de textos e documentación escrita que se recolleron e editaron como fonte de profundización nos contidos traballados.
Presentación oral	Intervención inherente aos procesos de ensino-aprendizaxe baseada na exposición verbal a través da que o alumnado e profesorado interactúan dun modo ordenado, propoñendo cuestións, facendo aclaracións e expoñendo temas, traballos, conceptos, feitos ou principios de forma dinámica.
Recensión bilbiográfica	A recensión bibliográfica supón un proceso de lectura crítica dun libro, dun artigo, dunha tese ou dunha comunicación a un congreso. Como tal proceso comprende a lectura da obra, a análise do seu contido e unha crítica e valoración da mesma en relación á literatura existente sobre o tema. Unha recensión non supón un resumo da obra, nin unha mera análise do contido, pois o que lle outorga sentido e dimensión académica científica é a crítica que merece a xuízo do autor da recensión, en relación a outras obras coñecidas do mesmo ámbito ou en relación a súa propia experiencia.
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe. A clase maxistral é tamén coñecida como ?conferencia?, ?método expositivo? ou ?lección maxistral?. Esta última modalidade sóese reservar a un tipo especial de lección impartida por un profesor en ocasións especiais, cun contido que supón unha elaboración orixinal e baseada no uso case exclusivo da palabra como vía de transmisión da información á audiencia.
Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente ao aprendizaxe do ?cómo facer as cousas?. Constitúe unha opción baseada na asunción polos estudantes da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe. Este sistema de ensino baséase en dous elementos básicos: a aprendizaxe independente dos estudantes e o seguimento desa aprendizaxe polo profesor-titor.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Aprendizaxe colaborativa Sesión maxistral Traballos tutelados	Tanto as sesións maxistrais como os traballos relativos ao estudo de casos, as presentacións orais ou as actividades de aprendizaxe colaborativa terán unha atención personalizada ao alumnado coa finalidade de facer un seguimento individualizado con cada alumno ou alumna do seu traballo e das súas actividades de aprendizaxe.

Avaliación		
Metodoloxías	**Descrición**	**Cualificación**
Aprendizaxe colaborativa	Conxunto de procedementos de ensino-aprendizaxe guiados de forma presencial e/ou apoiados con tecnoloxías da información e as comunicacións, que se basean na organización da clase en pequenos grupos nos que o alumnado traballa conxuntamente na resolución de tarefas asignadas polo profesorado para optimizar a súa propia aprendizaxe e a dos outros membros do grupo.	10
Lecturas	Son un conxunto de textos e documentación escrita que se recolleron e editaron como fonte de profundización nos contidos traballados.	15
Presentación oral	Intervención inherente aos procesos de ensino-aprendizaxe baseada na exposición verbal a través da que o alumnado e profesorado interactúan dun modo ordenado, propoñendo cuestións, facendo aclaracións e expoñendo temas, traballos, conceptos, feitos ou principios de forma dinámica.	10

Recensión bilbiográfica	A recensión bibliográfica supón un proceso de lectura crítica dun libro, dun artigo, dunha tese ou dunha comunicación a un congreso. Como tal proceso comprende a lectura da obra, a análise do seu contido e unha crítica e valoración da mesma en relación á literatura existente sobre o tema. Unha recensión non supón un resumo da obra, nin unha mera análise do contido, pois o que lle outorga sentido e dimensión académica científica é a crítica que merece a xuízo do autor da recensión, en relación a outras obras coñecidas do mesmo ámbito ou en relación a súa propia experiencia.	20
Sesión maxistral	A clase maxistral é tamén coñecida como ?conferencia?, ?método expositivo? ou ?lección maxistral?. Esta última modalidade sóese reservar a un tipo especial de lección impartida por un profesor en ocasións especiais, cun contido que supón unha elaboración orixinal e baseada no uso case exclusivo da palabra como vía de transmisión da información á audiencia.	5
Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente ao aprendizaxe do ?cómo facer as cousas?. Constitúe unha opción baseada na asunción polos estudantes da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe. Este sistema de ensino baséase en dous elementos básicos: a aprendizaxe independente dos estudantes e o seguimento desa aprendizaxe polo profesor-titor.	40

Observacións avaliación
- A asistencia as sesións de clase é imprescindible e será obxecto de avaliación. - Calquer circunstancia persoal que poida alterar o seguimento da materia por parte do alumnado deberá ser comunicada para a súa oportuna e axeitada consideración. -O alumno ou alumna que acumule máis de tres faltas de asistencia considérase non asistens a patir dese momento

Fontes de información

Bibliografía básica	- De Gabriel (2005). "A Historia da educación en tempos postmodernos". Sarmiento, N. 9, p. 105-130 - De Gabriel, N. (2001). "El republicanismo coruñés en la historia". Republicanismo e educación,A Coruña, Concello da Coruña, . 257-266 - De Gabriel, N. (2006). "Formas de enseñar y modos de aprender en la escuela tradicional", en Escolano Benito, A: Historia ilustrada de la escuela en España : dos siglos de perspectiva histórica, p. 171-195 . Madrid, Fundación Germán Sánchez - Swaan, A. de (1992). A Cargo del estado. Barcelona, Pomares-Corredor - Varela, J. (1991). Arqueología de la escuela. Madrid, La Piqueta - Dewey, j. (1995). Democracia y educación. Madrid, Morata - Puelles Benítez, M. de (1980/1991). Educación e Ideología en la españa Contemporánea. Barcelona, Labor - Fernández Soria, J. M. (2002). Educación y Estado en la España contemporánea. madrid, Síntesis - Fernández Enguita, M. (2001). Educar en tiempos inciertos. Madrid, Morata - Trilla, J. (coord.) (2001). El legado pedagógico del siglo XX para la escuela del siglo XXI. Barcelona, Graó - Esteve, J. M. (1994). El malestar docente. Barcelona, Paidós - Centro de investigación, documentación y evaluación (1992). El sistema educativo español. Madrid, centro de publicaciones del MEC-CIDE - Savater, F. (1997). El valor de educar. Barcelona, Ariel - De Gabriel, N. (2008). Elisa e Marcela : alén dos homes . Vigo, Nigratrea - Viñao Frago, A. (2004). Escuela para todos. Educación y modernidad en la España del siglo XX. Madrid, Marcial Pons - Costa, A. (2004). Historia da educación e da cultura en Galicia. Vigo, xerais - Tiana Ferrer, A.; Ossenbach Sauter. G.; Sanz Fernández, F. (2002). Historia de la Educación (Edad Contemporánea). Madrid, UNED - Redondo, E. e outros (2001). Introducción a la Historia de la Educación. Barcelona, Ariel - Filho, L. (1964). Introdución al estudio de la Escuela Nueva. Buenos Aires, Kapelusz - Ruiz Berrio, J. (Ed.) (2000). La cultura escolar en Europa, tendencias históricas emergentes. Madrid, Biblioteca Nueva - Torres Santomé, J. (2006). La desmotivación del profesorado. Madrid, Morata - Escolano Benito, A. (2002). La educación en la España contemporánea. Madrid, Biblioteca Nueva - Ruiz Berrio, J. (Dir.) (1997). La educación en tiempos modernos. textos y documentos. Madrid, ACTAS - Delors, J. (Dir.) (1996). La educación encierra un tesoro. Madrid, Santillana - Fernández Enguita, M. (1996). La escuela a examen. Madrid, Pirñamide - Carbonell, J. (1996). La escuela entre la utopía y la realidad. Barcelona, Octaedro - Barreiro, H.; Terrón, A. (2005). La institución escolar. Una creació n del estado moderno. Barcelona, Octaedro - Llopis, R. (2005). La revolución de la escuela. Dos años en la Dirección General de Primera Ensañanza. Madrid, Biblioteca Nueva - Varela, J. (2007). Las reformas educativas a debate. Madrid, Morata - De Gabriel, N. (2006). Ler e escribir en Galicia : a alfabetización dos galegos e das galegas nos séculos XIX e XX.. A Coruña : Servizo de Publicacións da Universidade da Coruña - Apple, M. W. (1996). Política cultural y educación. Madrid, Dykinson - Viñao Frago, A. (1982). Política y educación en los orígenes de la España Contemporánea. Madrid, Siglo XXI - Beltrán, F. (1991). Política y reformas curriculares. Valencia, Universitat de Valencia - Etxeberría, F. (2000). Políticas educativas de la Unión Europea. Madrid, Ariel - Tiana Ferrer, A. (2009). Por qué hicimos la Ley Orgánica de Educación. Madrid, Wolters Klumer - Puelles Benítez, M. de (2006). Problemas actuales de política educativa. Madrid, Morata - Freinet, C. (1992). Técnicas Freinet de la Escuela Moderna. Madrid, Siglo XXI - Carreño, M., Colmenar, C., Egido, I., Sanz, F. (2000). Teorías e institucións contemporáneas da educación. Madrid, Síntesis - Colom, A. J. (Coord.) (1997). Teorías e institucións contemporáneas da educación . Madrid, Ariel - Sánchez Arbós, M. (2007). Una escuela soñada. textos. Madrid, Biblioteca Nueva

- Pereira, D. (1998). ?A proposta cultural dos anarquistas coruñeses (1890-1936): do ?Centro de Estudios Germinal? aos Ateneos libertarios?, en Sindicalistas e rebeldes. Vigo, A Nosa Terra
- Sánchez Blanco, L. (2008). ?Auxilio social y la educación de los pobres: del franquismo a la . Foro de educación, nº 10
- González Fernández, A. (2005). ?El Protectorado del niño delincuente, en DÁVILA, P., NAYA, L. M. (Coords.).: La infancia en la Historia: espacio y representaciones. Donosti, Espacio Universitario /EREIN
- Puelles Benítez, M. (2002). ?Estado y educación: una relación histórica?, en Aurora Ruiz (Coord.) La escuela pública. El papel del Estado en la educación. pp. 17-48.. Madrid, Biblioteca Nueva-Escuela Julián Besteiro
- Puelles Benítez, M. (2002). ?Evolución de la educación en España durante el Franquismo?. Madrid, UNED
- Escolano Benito, A. (2002). ?La educación en la España de la Restauración y la Segunda República?, en . Madrid, UNED
- De Gabriel, N. (2001). ?La Revolución Francesa, Condorcet y la educación española?, en Condorcet, Cinco memorias sobre la instrucción pública y otros escritos. pp. 11-46.. Madrid, Morata
- Dávila Balsera, P., Naya Garmendia, L. M. (2005). ?Los derechos de los niños y las niñas en los tratados internacionales. Tres momentos históricos?, en DÁVILA, P., NAYA, L. M. (Coords.).: La infancia en la Historia: espacio y representaciones.. Donosti, Espacio Universitario /EREIN
- Iglesias Galdo, A., Rivas Barrós, S. (2005). ?Minoría de edad y responsabilidad penal en el Siglo XIX?, en DÁVILA, P., NAYA, L. M. (Coords.). : La infancia en la Historia: espacio y representaciones. . Donosti, Espacio Universitario /EREIN,
- López Cobo, A (2007). ?Por caminos de piedra, charcos y olvido. Repertorios de la cultura universal: las Misiones Pedagógicas de la II República española?. Pandora, Revúe d?Études hispaniques et Hispano-Americaines nº 7

UNIVERSIDADE DA CORUÑA

Bibliografía complementaria	- (). . - (). . - Alumnos de la escuela de Barbiana (1982). Carta a una maestra. barcelona, Hogar del libro - De Gabriel, N. (2007). "O soño da escola pública" . Revista galega do ensino, N. 49, p. 50-56 - Delval, J. (2000). Aprender en la vida y en la escuela. Madrid, Morata - Pestalozzi, J. H. (2009). Como Gertrudis enseña a sus hijos: ensayo de cartas con directivas de madres que enseñan a sus hijos (1801). Barcelona, PPU - Cela, J., Palou, J. (1994). Con voz de maestro. Madrid, Celeste - Sopeña Monsalve, A. (1994). El florido pensil. Barcelona, Grijalbo - Montessori, M. (2003). El método de la pedasgogía científica aplicado a la educación de la infancia. Madrid, Biblioteca Nueva - Rousseau, J. J. (1984). Emilio o de la educación. México, Porrúa - De Mause, Ll. (1982). Historia de la infancia. - Delgado, B. (1982). Historia de la infancia. Barcelona, Ariel - Aldecoa, J. (1991). Historia de una maestra. Madrid, Anagrama - Montessori, M. (1994). Ideas generales sobre el método. Madrid, Cepe - Baudelot, Ch., Establet, R. (1976). La escuela capitalista en Francia. Madrid, siglo XXI - Reimer, E. (1976). La escuela ha muerto. Barcelona, Barral - Delval, J. (2002). La escuela posible. Barcelona, Ariel - Decroly, O. (2007). La función de globalización y la enseñanza y otros ensayos. Madrid, Biblioteca Nueva - Bourdieu, P. Passeron, J. (2001). La reproducción: elementos para una teoría del sistema de enseñanza. Madrid, Popular - Illich, I. (1974). La sociedad desescolarizada. Barcelona, Seix Barral - Pennac, D. (2009). Mal de escola. Vigo, Xerais - Freire, P. (1992). Padegogía del oprimido. Madrid, Siglo XXI - Freinet, C. (1973). Parabolas para una pedagogía popular. Barcelona, Laia - Makarenko, A. S. (1967). Poema Pedagógico. Barcelona, Planeta - Neill, A. S. (1979). Summerhill. Un punto de vista radical en la educación de los niños. México, F.C.E - Illich, I. (1978). Un mundo sin escuelas. México, Nueva Imagen - Sánchez Arbós, M. (2007). Una escuela soñada. textos. Madrid, Biblioteca Nueva - Ariés, P. (1987). ?De la familia medieval a la familia moderna?, en El niño y la vida familiar en el Antiguo Régimen. Madrid, Taurus - De Gabriel, N. (2001, pp. 11-46.). ?La Revolución Francesa, Condorcet y la educación española?, en Condorcet, Cinco memorias sobre la instrucción pública y otros escritos. Madrid, Morata

Recomendacións
Materias que se recomenda ter cursado previamente
Materias que se recomenda cursar simultaneamente
Materias que continúan o temario
Observacións

- É obrigatoria a entrega cumprimentada da ficha de identificación personal.
- Non se admitirán traballos dos que o profesor ou profesora non teña constancia da sua realización.
- As datas de entrega dos traballos son inamovibles, agás casos excepcionais.
- Para poder ser calificado/a e avaliado/a é neceario ter entregado todolos traballos esixidos. De faltar algunha das partes, o alumno/a figurará como NON PRESENTADO/A.
- Os traballos escritos presentaránse grapados e ben identificados (nome do alumno/alumna, curso, grupo, materia e nome do profesor/profesora). Non é necesario entregalos encadernados, con fundas de plástico, anillas ou diseños similares. É aconsellable facer copia do orixinal que se entregue.

- As Titorías serán:
    Mércores: 9,00 a 10,30 h.; 18,00 a 19,30h;
    Xoves: 13,00 a 14,30 h; 16,30 a 18,00 h.
    (Despacho P0B16, Telf. 981167100 Ext. 4615)

- Os exames serán:
    13 de xaneiro de 2011, 16-18 h, aula 1/6;
    01 de xullo de 2011, 18-20 h, aula 1/6

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías